

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА

на тему:

«Використання проектних технологій навчання на уроках технології»

Виконала:

викладачка державного

навчального закладу

«Лісоводський професійний

аграрний ліцей»

Боровик Н.В.

ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ I. Проектна технологія	
1.1. Сутність проектної технології	6
1.2. Інформаційно-комунікаційні технології у предметі технології	13
Розділ II. Метод навчальних проектів	
2.1 Мета і завдання навчального проекту	16
2.2 Вимоги до використання методу проектів	18
2.3 Реалізація методу проектів при вивченні предмету технології	19
2.4 Творчі індивідуальні та групові проекти	22
2.5 Етапи роботи над проектом на уроках технології	23
Розділ III. Суть компетенцій	
3.1. Формування ключових компетентностей учнів через уроки технології	28
3.2. Метод проектів як інструмент формування життєвих компетентностей	29
Висновки	31
Список використаних джерел	33
Додатки	35

Вступ

Технології в умовах освітньої реформи орієнтовані на формування в учнів ключових і предметних компетентностей, які спрямовані наблизити процес технологій до життєвих потреб учня, його інтересів та природних здібностей. Розуміння нових змін мають створити всі предмети, щоб формувати ключові компетентності. І тут технології можуть бути «лідером».

Увагу викладача завжди привертала як зміст освіти, так і методика навчання. Особливо актуальними є ці питання зараз, коли здійснюється перехід до нового змісту і структури загальної середньої освіти. Водночас перед освітою постали нові масштабні завдання: модернізація навчального процесу, впровадження інноваційних освітніх технологій і, головне - ставлення до учнів як особистості, що не лише готується до майбутнього життя, а вже тепер реалізує себе у пізнавальній діяльності, має свої інтереси, потреби, особливості розвитку.

Пріоритетним напрямом діяльності є впровадження в навчально-виховний процес особистісно орієнтованих педагогічних технологій, в основі яких лежить глибоке і всебічне вивчення особистості учнів. До таких технологій належить і метод творчих проектів.

Проектна діяльність є тією якісною основою, яка може реалізувати гуманістичний підхід до навчання, оскільки сприяє формуванню розкріпленої творчої особистості, діяльність якої вже спрямована на впровадження власних ідей, перетворення навколишнього середовища (виготовлення моделей, конструкцій, пристосувань), виходячи з різних потреб на основі своїх можливостей.

Метод проектування забезпечує загальну ігрову основу навчання, сприяє формуванню творчо спрямованої особистості в умовах збереження емоційного і фізичного благополуччя, є одним з інноваційних методів навчання.

Метою проектування є створення педагогом таких умов під час освітнього процесу, за яких його результатом є індивідуальний досвід проектної діяльності.

Все це вимагає нових підходів до методики технологій, яка має на меті забезпечити підготовку учнів до трудової діяльності у різних сферах виробництва, дати учням загальні відомості про основи виробництва, сучасну техніку, технології, процеси управління, основні групи професій та вимоги професій до людини; залучити учнів до творчо-інтелектуальних і технологічних робіт; сформувати навички розв'язання творчих практичних завдань.

В умовах ринку праці тільки оволодіння методами творчої діяльності допоможе стати конкурентоспроможним у різних сферах діяльності.

Для розвитку творчого мислення, реалізації унікальних здібностей кожного учня необхідно створити на уроках невимушену атмосферу, де моделюються реальні життєві ситуації, вирішуються реальні проблеми. Вирішенню таких завдань сприяє запровадження на уроках технологій проектних технологій.

Основним принципом проектного навчання є особистісно-орієнтований підхід. У свідомості учня це має такий вигляд: «Все, що я пізнаю, я знаю, і для чого це мені треба і де я можу ці знання застосувати».

Результативність цього методу обумовлена певними організаційно-методичними умовами, які базуються на гнучкій організації процесу навчання учнів, де пріоритет належить засобам активного навчання і сучасним педагогічним технологіям. Матеріал для навчання – повсякденний досвід учнів, які самі обирають зміст навчальної роботи. Роль викладача змінюється, він перетворюється з «урокодавця» в організатора творчої, пізнавальної діяльності учнів.

Метою освітньої галузі «Технології» є формування і розвиток проектно-технологічної та інформаційно-комунікаційної компетентностей для реалізації творчого потенціалу учнів і їх соціалізації у суспільстві. Відповідно до Державного стандарту освітньої галузі «Технологія» це вирішується шляхом впровадження в практику навчання активних методів, до яких належить і метод проектів.

Сьогодні в Україні компетентнісний підхід визнано одним із пріоритетних у модернізації освіти. Українськими вченими він розглядається за різними напрямками: вміння вчитись як ключова компетентність (О. Савченко); досвід закордонних країн і стратегія впровадження в українську систему освіти компетентнісного підходу (Н. Бібік, О.Сухомлинська, О.Пометун, О. Овчарук, С.Трубачева); формування життєвої компетентності старшокласників загальноосвітніх шкіл України (І.Єрмаков, І.Ящук).

Розділ I. Проектна технологія

1.1 Сутність проектної технології

Проектно-технологічна діяльність передбачає виготовлення конструкції, технології і реалізації об'єкта проектування, яка спрямована на формування в учнів неповторної системи творчих, інтелектуальних, перетворювальних знань, умінь і навичок.

Успішність та ефективність проектування забезпечується за умови правильної та послідовної, організаційно-спланованої роботи викладача та учня, в основі якої лежить логічна послідовність дотримання етапів виконання проектів: організаційно-підготовчий, конструкторський, технологічний, заключний.

Проектно-технологічна діяльність – це комплексний процес, який формує в учнів загальнонавчальні вміння, основи технологічної грамоти, культуру праці і спрямований на оволодіння ними способами перетворення матеріалів, енергії, інформації, технологіями їх обробки.

Проект – це спеціально організований вчителем і самостійно виконаний учнями комплекс дій, що завершується результатом, створенням творчого продукту. Щоб домогтися такого результату, необхідно навчити учнів самостійно мислити, знаходити і вирішувати проблеми, залучаючи з цією метою знання з різних галузей, вміння прогнозувати результати і можливі наслідки різних варіантів рішення, здатність встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

Проектна технологія – практичне спрямування особистісно орієнтованого трудового навчання в процесі конкретної навчально-трудої діяльності учня, на основі його вільного вибору та з урахуванням його особистих інтересів. У свідомості учня суть проектної технології відображається так: «Я знаю, для чого мені потрібно все, що я пізнаю, і де я можу ці знання застосувати».

Метод проектів дає змогу активно розвивати в учнів творче мислення, творчі здібності, прагнення самому створити, усвідомити себе творцем. В учнів має виробитись і закріпитись звичка до аналізу споживчих, економічних, екологічних і технологічних ситуацій, здатність оцінювати ідеї, виходячи з реальних матеріальних можливостей, уміння вибирати найбільш технологічний, економічний спосіб виготовлення об'єкта проектної діяльності, який би відповідав вимогам дизайну.

Метод проектів передбачає поєднання технології створення освітніх ситуацій, в яких учень ставить та розв'язує власні завдання, з технологією супроводу самостійної діяльності учня, забезпечує інтеграцію їх знань з різних навчальних предметів, диференціацію навчання з урахуванням індивідуальних особливостей учнів, проблемність навчально-виховного процесу.

Використовуючи проектний метод навчання, учні засвоюють усю технологію розв'язання завдань – від постановки питання до результату.

На уроці необхідно доступно пояснити й донести до кожного учня поняття про основи сучасного виробництва, техніку, технології управління, ознайомити з різноманіттям професій та основними вимогами професій до людини, залучити учнів до творчо-інтелектуальних і технологічних робіт, а також сформуванати потребу у вирішенні певних задач і проблем творчо.

Проектна технологія – одна з інноваційних технологій навчання і виховання, яка забезпечує формування багатьох необхідних життєвих вмінь в учня. Метод проектів засвідчує повну узгодженість навчання із життям, з інтересами учнів, він ставить учня у становище дорослої людини, активно розвивається мислення з опорою на науку. Проектно-технологічний підхід у навчанні не є принципово новим. Детальний розгляд проблема організації навчання за методом проектів отримала в роботах Д. Дьюї, В. Кілпатрика, Е. Колінгса та інших педагогів, які вважали, що діяльність учня повинна орієнтуватися на розвиток його мислення, в основі якого лежить особистий досвід.

Проблему викладання технологій розглядало багато дослідників. Так, на думку Л. Савченко, проектна технологія передбачає наявність проблеми, що вимагає інтегрованих знань і дослідницького пошуку її вирішення. Результати проектної діяльності повинні мати практичну, теоретичну та пізнавальну значущість, а головною складовою методу є самостійність учня.

Проектна діяльність – одна з найперспективніших складових освітнього процесу, тому що створює умови творчого саморозвитку та самореалізації учнів, формує всі необхідні життєві компетенції. Самостійне здобування знань, систематизація їх, можливість орієнтуватися в інформаційному просторі, бачити проблему і приймати рішення відбувається саме через метод проекту. Як зазначав О. Коберник, проектування – це вид діяльності, що синтезує в собі елементи ігрової, пізнавальної, ціннісно-орієнтаційної, перетворюючої, професійно-трудової, комунікативної, навчальної, теоретичної практичної діяльності.

Метод проектів був розроблений американським філософом і педагогом Джоном Дьюї та його учнем В. Кілпатріком. Історія застосування методу проектів у навчальній діяльності школярів детально проаналізована С. У. Гончаренком, О. Я. Савченко, О. О. Фунтіковою. Цінними з сучасних позицій поняття «проект» та розгляд ознак проекту як явища міждисциплінарного, поліфункціонального є матеріали вчених В. Гузеєва, Д. Левітес, Є. Полат, Г. Селевка та українських вчених К. Баханова.

А. Касперського, Т. Кручиніна, О. Пехоти, Л. М. Ващенко та ідеї В. В.Рибалки щодо видів та форм творчого проектування школярів .

На думку О. Коберника, саме метод проектів дає змогу учням системно оволодіти організацією практичної діяльності у всьому проектно-технологічному ланцюжку.

Моя система роботи будується на сучасних педагогічних технологіях, орієнтованих на самостійну діяльність учнів – індивідуальну, парну, групову, головна мета яких зробити процес навчання творчим. Використання методу

проектів дає змогу учням системно оволодіти організацією практичної діяльності у всьому проектно-технологічному ланцюжку.

Результати своєї діяльності бачу:

- у підвищенні якості знань учнів;
- у зростанні інтересу до культурно-історичних цінностей українського народу, його традицій та духовності;
- у формуванні життєвих компетентностей учнів та створенні умов, що стимулюють мотивацію навчання на уроках;
- в участі вихованців у пошуково-дослідницькій діяльності;
- у творчій участі школярів у позашкільних заходах;
- у вмінні учнів вільно орієнтуватися в інформаційному середовищі та самостійно користуватися Інтернет-ресурсами.

Проектна технологія – це особистісно зорієнтована модель процесу технологій, в основі якої лежить розвиток пізнавальних навичок учнів, унікальності та самобутності кожного учня, його творчого мислення, пізнавальної самостійності, наполегливості, творчості, спрямованості на кінцевий результат, уміння самостійно конструювати свої знання й орієнтуватися в інформаційному просторі, що дозволяє кожному учневі будувати власну освітню траєкторію.

Сутність проектної технології - у функціонуванні цілісної системи дидактичних засобів (змісту, методів, прийомів тощо), що адаптує навчально-виховний процес до структурних і організаційних вимог навчального проектування.

Робота над проектом — практика особистісно-орієнтованого навчання в процесі конкретної праці учня, на основі його вільного вибору, з урахуванням його інтересів. Навчальне проектування орієнтоване на самостійну діяльність учнів — індивідуальну, парну або групову, яку учні виконують впродовж визначеного відрізка часу.

Результати виконання проектів повинні бути суттєвими: якщо це теоретична проблема, то конкретне її рішення, якщо практична — конкретний результат, готовий до впровадження.

Проектна технологія передбачає використання педагогом сукупності дослідницьких, пошукових, творчих за своєю суттю методів, прийомів, засобів. Для педагога — це прагнення знайти розумний баланс між уміннями та навичками.

Успішність та ефективність проектування забезпечується за умови правильної та послідовної, організаційно-спланованої роботи викладача та учня, в основі якої лежить логічна послідовність дотримання етапів виконання проектів: організаційно-підготовчого, конструкторського, технологічного, заключного.

Співробітництво викладача та учнів в умовах здійснення проектно-технологічного підходу допомагає сформувати в учнів необхідні вміння і навички в тому або іншому виді діяльності, необхідну активну практику для кожного учня групи.

Метод проектів - це система навчання, гнучка модель організації навчального процесу, орієнтована на творчу самореалізацію особистості, розвиток її можливостей у процесі створення нового продукту під контролем викладача, шляхом самостійних, колективних, інтерактивних дій учнів і обов'язкових презентацій результатів роботи

Робота над проектом — це творча праця учня на основі його вільного вибору, з урахуванням його інтересів.

Проектна технологія дає відповідь на запитання, як (за допомогою яких методів, прийомів, засобів) досягти поставленої мети на певному уроці, визначаючи певну послідовність застосування різноманітних моделей особистісно орієнтованого навчання.

Модель особистісно орієнтованого навчання — це самий короткий шлях від початкових умов до запланованих результатів. У змісті такої моделі закладено комплекс методів і засобів навчання, але головне місце в ній

належить особистості учня. Саме учень повинен стати суб'єктом процесу пізнання. Тому методи й засоби навчання проектної технології повинні бути спрямованими на вирішення головної мети – розвиток особистості через залучення його до проектної діяльності, що передбачає самостійну роботу над проектом. Проектування починається з усвідомлення учнем теми і мети, визначення проблеми і завдань, над якими він буде працювати. Далі здійснюється ознайомлення учнів з загальною метою і провідною проблемою, оформленням задуму; розробляється організаційний план, робота за цим планом, підведення підсумків і аналіз виконаної роботи у вигляді письмового звіту.

Викладачу треба пам'ятати, що робота учня має ґрунтуватися виключно на основі його особистого вибору, з урахуванням його інтересів. Традиційно викладач сам визначав, що саме потрібно знати учневі. Отже, особистісно орієнтований підхід є своєрідним «пусковим механізмом» цього принципу. У проектному навчанні він реалізується так: учень має чітко усвідомлювати, що саме пізнає, для чого йому це потрібно (чи відповідає його інтересам?), де ці знання і вміння можна застосувати. А учитель визначає, який обсяг знань необхідно викласти під час навчання проектуванню. Навчати здобувати ці знання, застосовувати їх для розв'язання практичних завдань.

Характерною особливістю проектної технології є залучення учнів до спілкування і тим самим розвиток їхніх інтелектуальних і розумових здібностей. Тобто учитель має формувати в школярів уміння працювати в різноманітних групах, виконуючи різні ролі. Це може бути реалізовано через розв'язання певної проблеми – спочатку колективно, потім групою і з часом індивідуально, за допомогою різноманітних методів (від методів фантазування й «мозкового штурму» до теорії розв'язання винахідницьких задач). При цьому технологія проекту про що вже йшлося вище, передбачає інтеграцію знань і з різних галузей науки, техніки, творчості.

Отже, суть проектної технології – стимулювати інтереси учнів до певних проблем, що передбачають засвоєння певної суми знань, і показати практичне

застосування цих знань через проектну діяльність, яка передбачає розв'язання низки проблем методами проектування.

Проектна технологія має відповідати основним критеріям:

- системність (логічність усього процесу, взаємозв'язок його частин);
- керованість (можливість діагностики досягнення цілей);
- ефективність (технологія повинна гарантувати певні стандарти навчання);
- відтворюваність (можливість застосування в інших однотипних навчальних закладах іншими суб'єктами).

Для ефективного використання проектної технології обов'язковою є наявність постійного зворотного зв'язку, коригувань подальшої діяльності. Тому, з точки зору практичного впровадження проектної технології, суттєвим її елементом є таке планування або прогнозування навчальних і практичних результатів.

Вимоги, які висуває ця модель навчання до уроку:

- планування результатів;
- наявність техніко-технологічної проблеми, розв'язання якої потребує творчого пошуку (наприклад, розробка чи вдосконалення інструмента, пристрою або будь-якого іншого об'єкта технологічної діяльності);
- наявність у структурі уроку мотивації та очікуваних результатів навчальної практичної діяльності учнів (слід наголосити, що учитель має формулювати очікуваний результат не для себе, а для учнів);
- розв'язання проблеми або виконання завдання має відбуватися за певною структурою (так, змістова частина проекту і повинна мати чотири етапи: організаційний (підготовчий), конструкторський, технологічний, заключний);
- діяльність учнів має бути самостійною (індивідуальною, парною, груповою);
- учні мають застосовувати творчі методи розв'язання (фантазування, зразків та ін.);

- наявність рефлексії, тобто усвідомлення учнями здобутків на уроці, знань і вмінь.

1.2 Інформаційно-комунікаційні технології у предметі технології

Розробка і впровадження у виробництво та навчальний процес сучасного обладнання, широке застосування комп'ютерної техніки та нових інформаційних технологій зумовили розробку нової парадигми організації навчального процесу. Тому, розробляючи нові технології навчання в сучасних суспільних умовах, не можна ігнорувати зростаючого значення і формаційної функції суспільства.

Комп'ютер враховує широкий діапазон індивідуальних особливостей учнів. Він дає змогу кожному учневі навчатися в зручному для нього темпі при виборі певної навчальної взаємодії, враховуючи не тільки правильність відповідей на одне або декілька завдань, часові втрати, характер помилок, а й тип і міру достатньої допомоги. Комп'ютер стає посередником між викладачем і учнем, він організовує процес навчання відповідно до фізіологічної, психологічної, інтелектуальної індивідуальності. Навчання, що здійснюється на основі найсучасніших інформаційних і комунікаційних технологій, в перспективі має відігравати винятково важливу роль у розвитку культури учіння протягом усього життя.

Чому є доцільним використання можливостей ІКТ-технологій при навчанні за методом проектів?

- ✓ Інформаційні технології сприяють реалізації проектного методу на всіх його етапах. За допомогою комп'ютера та інформаційних технологій можна підготувати всі навчально-методичні матеріали проекту.
- ✓ Упровадження проектної методики з використанням інформаційних технологій на уроках сприяє активізації пізнавальної діяльності учнів, підвищує ефективність навчально-виховного процесу.

Використання мультимедійної презентації в проектній діяльності – демонстрація результатів роботи над проектом засобами представлення графічної інформації, схем, таблиць під час представлення результатів досліджень перед аудиторією.

Навчальні презентації можна класифікувати за дидактичними ознаками: викладацькі та учнівські.

При цьому викладацькі презентації призначені для:

1. Супроводу доповіді, виступу (текст, ілюстрування доповіді, відео);
2. Узагальнення, представлення результатів діяльності учнів, наприклад для доповіді на педраді, методичній раді тощо;
3. Постановки проблеми, створення пізнавальної мотивації учнів, колег тощо;
4. Перевірки або самооцінювання знань чи вмінь, тобто тестові.
5. Комбінована.

Учнівські мультимедійні презентації доцільно використовувати як для представлення результатів власних проведених досліджень, проектів, самостійної роботи, так і для виконання випереджуючих завдань, як засіб ознайомлення з новою інформацією.

Оприлюднення дослідження, особливо в наш час розвитку ІКТ, має вирішальне значення у всій проектній роботі. Вчитель і учні повинні із самого початку визначитися з тим в якій формі відбудеться демонстрація результатів дослідницької діяльності. Зазвичай групи учнів звітують виступаючи перед однолітками, викладачами, конкретизують і демонструють продукт та основні

етапи реалізації проекту у вигляді презентації. Однак, результати та етапи реалізації проекту можуть бути представлені і у вигляді публікацій, тез, малюнків, фото, відео, які публікуються в Інтернеті (блогі, сайті, Вікі тощо), що надає можливість проаналізувати роботу різних груп, індивідуальну роботу, здійснити самооцінку, прокоментувати отримані результати роботи.

Розділ II. Метод навчальних проектів

2.1. Мета і завдання навчального проекту

Метою навчального проектування є створення педагогом таких умов під час освітнього процесу, за яких його результатом є індивідуальний досвід проектної діяльності учня.

Продуктивна діяльність, перш за все, плідна для освіти, є індивідуальною дією, результатом якої може бути корисний матеріал або нематеріальний продукт, отже, вона має практичну цінність. Оскільки таке навчання розвивається у продуктивній діяльності, воно розширює сферу суб'єктивності в процесі самовизначення, творчості і конкретної участі.

Під час використання технології вирішується ціла низка різнорівневих дидактичних, виховних і розвивальних завдань: розвиваються пізнавальні навички учнів, формується вміння самостійно конструювати свої знання, вміння орієнтуватися в інформаційному просторі, активно розвивається критичне мислення, сфера комунікації тощо.

Основні завдання навчального проекту:

1. Не лише передати учням суму тих чи інших знань, а навчити здобувати ці знання самостійно, вміти застосовувати їх для розв'язання нових пізнавальних і практичних завдань;
2. Сприяти учневі у здобутті комунікативних навичок, тобто здатності працювати у різноманітних групах, виконуючи всілякі соціальні ролі (лідера, виконавця, посередника тощо);
3. Розширити коло спілкування дітей, знайомство з іншими культурами, різними точками зору на одну проблему;
4. Прищепити учням уміння користуватися дослідницькими прийомами: збирати необхідну інформацію, вміти її аналізувати з різних точок зору, висувати різні гіпотези, вміти робити висновки.

Метод проектів включає в себе сукупність дослідницьких, пошукових проблемних методів, творчих за своїм змістом.

Навчальний проект це – сукупність завдань для учнів, проблеми, які потрібно вирішити, пошук способів їх вирішення, організація форм взаємодії учнів з учителем і один з одним, а також, аналіз отриманого результату.

Метод проектів - це система навчання, гнучка модель організації навчального процесу, орієнтована на творчу самореалізацію особистості, розвиток її можливостей у процесі створення нового продукту під контролем учителя, шляхом самостійних, колективних, інтерактивних дій учнів і обов'язкових презентацій результатів роботи.

Робота над проектом – це творча праця учня на основі його вільного вибору, з урахуванням його інтересів. Проектну технологію науковці часто визначають як модель особистісно орієнтованого навчання. Це зумовлено тим, що в центрі проектної технології як певної системи завдань і методів взаємодії учителя й учнів знаходиться учень як рівноправний суб'єкт такої взаємодії. Проектна технологія передбачає систему взаємопов'язаних завдань, які виконують учні.

Причому діяльність учнів має низку суттєвих ознак:

- самостійна робота;
- елементи дослідно-пошукової діяльності;
- інтерактивна взаємодія учасників проекту;
- наявність запланованого кінцевого результату у вигляді об'єкта проектування;
- стабільний рівень навчання;
- позитивна динаміка за показником «Якість знань»;
- активізація пізнавальної діяльності;
- підвищення мотивації до навчання;
- розвиток навичок оціночної (самооціночної) діяльності;
- сформованість науково-дослідницьких навичок;
- активна участь учнів в проектній діяльності та творчих конкурсах.

Метою проектного навчання є:

- сприяння підвищенню особистої впевненості кожного учасника проекту;
- розвиток комунікативних компетентностей;
- забезпечення умов для розвитку критичного мислення учня;
- формування та розвиток уміння пошуку шляхів вирішення проблеми;

- розвиток в учнів дослідницьких умінь, спостережливості, уміння висувати гіпотези, узагальнювати.

2.2 Вимоги до використання методу проектів

Виконання проекту передбачає зв'язок з реальним життям, незвичайність форми і самостійність виготовлення, створення матеріалів, що по суті є різними формами документування: анотація, рецензія, анкета, таблиця, опис, фото-, аудіо- або відеозвіт, колаж, комікс, сценарій, щоденник, журнал, довідник, резюме, каталог, брошура, альбом, словник, стаття, стінгазета, виставка. Матеріал може подаватися в різних формах: дискусія, огляд, виставка, демонстрування, обговорення, рольова гра, диспут, повідомлення, доповідь.

Під час використання проектного методу всі учасники навчально-виховного процесу розв'язують цілу низку різнорівневих дидактичних, виховних і розвивальних завдань. Це сприяє розвитку пізнавальних навичок учнів, формуванню вміння самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі тощо.

Таким чином, основними вимогами до використання методу проектів є: наявність значущої у дослідницькому, творчому плані проблеми (завдання), розв'язання якої потребує інтегрованих знань, дослідницького пошуку; практична, теоретична, пізнавальна значущість передбачуваних результатів; самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність учнів; структурування змістової частини проекту (із зазначенням поетапних результатів); використання дослідницьких методів: визначення проблеми досліджуваних завдань, що впливають з неї, висунення гіпотези їх розв'язання, обговорення методів дослідження; обговорення способів оформлення кінцевих результатів (презентації, захисту, творчих звітів); збір, систематизація та аналіз отриманих

даних; підбиття підсумків, оформлення результатів, їх презентація; висновки, висунення нових проблем дослідження.

2.3 Реалізація методу проектів при вивченні предмету технології

Метод проектів на уроках технології завжди зорієнтований на самостійну діяльність учнів, яка реалізується як в індивідуальній, так і в парній, груповій діяльності, що завжди передбачає розв'язання проблеми: з одного боку — використання сукупності різноманітних методів, засобів навчання, а з іншого — необхідність інтегрування знань, умінь використовувати знання з різних галузей науки, техніки тощо.

Проектна робота дуже перспективна, оскільки в ній кожен з учасників не втрачає свого статусу активної діючої особистості, намагається зайняти в групі позицію, що відповідає його можливостям: знанням, умінням, здібностям, мисленню тощо. Це позначається на загальному формуванні індивідуального стилю дитини. Працюючи над проектом, учні спілкуються, співпрацюють і допомагають один одному в процесі навчання, розвивають соціальні, розумові та комунікативні навички.

Під час організації навчального проектування вчитель виконує такі функції:

- допомагає учням у пошуку джерел, необхідних їм у роботі над проектом;
- сам є джерелом інформації, сам її надає учням;
- координує весь процес роботи над проектом учнів;

- підтримує і заохочує учнів, стимулює роботу учнів;
- підтримує неперервний рух учнів у роботі над проектом.

Треба вміти допомогти учневі, не виконуючи роботи замість нього.

Перш за все вчитель повинен знати основні вимоги, які висуває проектна технологія до її організації та виконання:

- ✓ наявність значущої у дослідницькому, творчому плані проблеми (завдання) що потребує інтегрованих знань, дослідницького пошуку для її розв'язання;

- ✓ практична, теоретична, пізнавальна значущість передбачуваних результатів;

- ✓ самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність учнів;

- ✓ структурування змістової частини проекту;

- ✓ використання дослідницьких методів: визначення проблеми досліджуваних завдань, що впливають з неї, висунення гіпотези їх розв'язання, обговорення методів дослідження, оформлення кінцевих результатів, аналіз отриманих даних, підбиття підсумків, коректування, висновки.

Алгоритм роботи над проектом простий. Виріб учні повинні проектувати, при цьому визначатися, обирати, дискутувати, відстоювати власну думку, обґрунтовувати, вносити корективи. Також при виготовленні виробу викладач має досягати запланованих очікуваних результатів, а вони пов'язані не лише з технологіями виготовлення. А є ще наскрізні лінії, передбачені програмою, і компетентності, закладені в Закон України «Про освіту». Отже, вироби мають бути обгорнуті, насамперед, у проект, потім – в очікувані результати, далі – у наскрізні лінії й компетентності.

Для мене цінність проектування полягає в тому, що саме ця діяльність привчає дітей до самостійної, практичної, планової і систематичної роботи, виховує прагнення до створення нового або існуючого, але вдосконаленого виробу, формує уявлення про перспективи його застосування, розвиває морально-трудова якості, працелюбність, готує їх до свідомого вибору професії.

В своїй діяльності я використовую проектні технології, що передбачають використання сукупності дослідницьких, пошукових, творчих методів, прийомів, засобів.

На уроках технології я ставлю завдання таким чином, щоб кожен учень особисто вибрав для себе об'єкт проектування, тему проекту, тобто виріб, який він хотів би виготовити чи вдосконалити, для того, щоб задовольнити певні потреби людей.

Проект на III - курсі виконується з урахуванням уже засвоєних технологій і відповідних знань, умінь і навичок, набутих учнями у попередніх курсах. Навчальна цінність поєднання відомих технологій полягає в тому, що необхідно враховувати наслідки таких «поєднань»: особливості організації роботи, пов'язаної з комплексним використанням технологій, послідовності виконання окремих операцій, застосування раніше вивчених технологій на більш високому рівні майстерності тощо.

У процесі проектування учні виконують необхідні кресленики або інші зображення деталей (ескізи, схеми, технічні рисунки тощо), які необхідні для виготовлення виробу, що проектується. За потреби в готові кресленики або інші зображень учні вносять необхідні зміни. З цією метою я актуалізую раніше засвоєні знання та вміння з основ графічної грамоти та передбачаю необхідну кількість годин на опанування відповідного матеріалу.

Використовуючи проектні технології розвиваю в учнів основні види мислення, творчі здібності, прагнення самому створити, усвідомити себе творцем. Крім того, під час роботи над проектом розвиваю в учнів пізнавальну й трудову активність, формую вміння самостійно використовувати свої знання і приймати рішення, розвиваю комунікативні здібності, навички лідерства та здатність до спільної роботи в групі, створюю можливості для реалізації міжпредметних зв'язків, виховую технологічну культуру.

На своїх уроках намагаюся всю проектну діяльність учнів організувати відповідно до віку учасників проекту, їх інтересів. Це важливо і при виборі теми проекту, і при організації роботи по його виконанню. Нові навчальні плани і

програми з технологій значно розширили можливості ліцею у використанні проектної технології на уроках та в позакласній роботі з метою розвитку в учнів творчої активності.

2.4 Творчі індивідуальні та групові проекти

Творчий проект – це навчально-трудове завдання, у результаті якого створюється продукт. Згідно з потребами соціального та науково–технічного прогресу творчі проекти щодо виготовлення виробів потребують певних знань та умінь. Це змінює не лише зміст, але й методи навчання, формуючи в учнів компетентності, які б дали змогу адаптуватися до нових соціально-економічних умов.

Проектна діяльність залучає кожного учня до активного пізнавального процесу та дає змогу врахувати під час навчання національні, регіональні умови. Так, під час виконання творчого проекту учні здійснюють економічний розрахунок фінансових витрат на виготовлення виробу, затрат часу, планують можливість масового підприємства, ціну реалізації тощо.

Процес навчання будує таким чином, щоб учні могли порівнювати та узагальнювати матеріал, який вивчається, пов'язати його з вивченим, визначити необхідний зі всієї суми теоретичних зв'язків та використовувати ті дані, які потрібні для виготовлення виробу.

На уроках звертаю увагу учнів не лише на шляхи творчого отримання практичних завдань, а й допомагаю їм знаходити ці шляхи самостійно.

Робота учнів за методом проектів може бути не тільки індивідуальною, а й групою. Групові проекти передбачають створення виробу, який об'єднує індивідуальні роботи кожного члена групи. При цьому логіка побудови

діяльності учнів відповідала спільній структурі проектування, при якій уся група колективно вирішувала одну проблему, разом опановуючи загальну тему.

Саме такі проекти дають змогу виявляти комунікативні компетентності кожного учня.

2.5. Етапи роботи над проектом на уроках технології

На кожному етапі учнями здійснюється відповідна система послідовних дій у виконанні проекту, а викладач при цьому стає організатором навчально-трудової діяльності.

Під час виконання проектів учні приходять до висновку, що кожен виріб можна виконати різними шляхами –варіантів вирішення кожного завдання є безліч. Тому учням потрібно кілька разів намалювати, прочитати і, лише переконавшись у тому, що певний варіант найбільш технологічний, економічний, відповідає вимогам дизайну, найбільш задовольняє вимоги школи, сім'ї або ринку, приступити до його виготовлення.

У творчу діяльність учні залучаються поступово. Для цього їм необхідно ознайомитися з додатковою літературою з вибраної теми, знайти варіанти вирішення, розробити план виконання поставленого завдання. Основним принципом навчання за проектною методикою є особистісна орієнтація навчального процесу на інтереси і цілі учнів. Завдання викладача полягає в тому, щоб допомогти учням засвоїти інформацію, виразити своє ставлення до світу, подій.

У процесі проектно-технологічної діяльності важливо, щоб учні усвідомили, що на всіх її етапах має бути не репродуктивне – строго послідовне дотримання стадій та елементів етапів взагалі, а оволодіння ними алгоритмом організації, формування в них елементів технологічної культури, розвиток здатності до генерації ідей, їхнього аналізу, самостійного ухвалення рішення,

формулювання власної думки, позиції, взаємодії і діалогу в процесі розв'язування спільних задач, розробці і виготовленні проектів.

Кожний викладач має право самостійно визначатись із кількістю етапів виконання проектів (підручники розглядають чотири етапи проектування).

На мій погляд, найкраще поділяти проектну діяльність учнів на три етапи: організаційно-підготовчий, технологічний, заключний.

Основними етапами виконання проекту є:

I. Організаційно-підготовчий етап. Що роблять учні на організаційно-підготовчому етапі: виходячи із практичної необхідності та значущості майбутнього виробу:

1. Обирають тему проекту із списку тем, запропонованих викладачем (або придумують свою тему) (здум).

2. Роблять її обґрунтування. (Чому саме обрали такий виріб, як вони використають його на практиці: на подарунок, для власного використання тощо).

3. Розробляють критерії майбутнього виробу.

4. Визначають об'єм знань та умінь, які необхідні для виконання задуму.

5. Працюють із літературою (науковою, періодичною, використовують Інтернет – у старших класах), консультуються з батьками, іншими спеціалістами з обраної теми. Завдання – зібрати якомога більше інформації з даного питання.

6. Шукають аналоги задуманого виробу (послуги);

7. Аналізують їх (за призначенням, складністю конструкції, оригінальністю, розмірами, кольором, дизайном, умовами використання, видами та властивостями матеріалів, їх вартістю, естетичністю, часом, необхідним для виконання тощо);

8. Пропонують різні власні конструкції виробу: складають ескізні малюнки своєї найкращої конструкції, яка відповідає сучасним вимогам та дизайну, розробляють конструкторсько-технологічну документацію; визначають

найдоцільнішу технологію виготовлення розробленої конструкції, планують технологію виготовлення виробу, здійснюють вибір технології обробки деталей, їх з'єднання, складають технологічну послідовність виконання виробу; здійснюють добір матеріалів та інструментів; планують організацію робочого місця, виконують екологічні, економічні та міні-маркетингові дослідження, у яких визначають доцільність виготовлення виробу з погляду економії матеріалів та енергоресурсів для його виготовлення.

На цьому ж етапі учні здійснюють так звану екологічну експертизу, де вони мають дати повну характеристику з точки зору екологічної безпеки виготовлення; обґрунтування використаної сировини. Учні також мають вивчити (знати) потреби ринку у виготовленій продукції (чи продаються такі речі в магазинах, на базарах, в художніх салонах, ярмарках, та скільки вони там орієнтовно коштують).

II. Технологічний етап. Учень виконує технологічні операції (виготовляє виріб), корегує свою діяльність, здійснює самоконтроль і самооцінку своєї діяльності. Оцінка якості. Дотримання технологічної, трудової дисципліни, культури праці.

III. Заключний етап. Коригування (за необхідності) виконаного виробу відповідно до запланованого. Корегування технології виготовлення виробу (за необхідності); остаточний контроль; випробування проекту. Оформлення портфолію проекту (проектної папки). Самооцінка проекту. Підготовка до захисту проекту. підбиття підсумків роботи над проектом (чи досягли поставленої мети, які затрати часу, зусиль, матеріалів тощо, який результат праці, його практичне значення).

Захист проекту. (Форми захисту можуть бути різні: наприклад, може бути захист проекту з використанням електронної презентації, можлива демонстрація моделей, виставка робіт учнів; учнівські ярмарки тощо. Дуже важливо робити захист проектів із запрошенням класного керівника, представників адміністрації ліцею. Це не тільки сприятиме формуванню важливості того, що роблять учнів, це буде ще й пропаганда того, чим

займаються учні на технологій, чого часто не знає ні адміністрація школи, ні викладачі-предметники, ні батьки).

Щоб виконати проект, для учня необхідно певний час. Він має складатись із часу, визначеного програмою технологій та часу, необхідного для роботи з літературою, відвідування виставок, музеїв, консультацій з викладачем, спеціалістами з тієї чи іншої проблеми тощо. Кожний учень має знати на який термін розрахований той чи інший етап проектної діяльності, щоб орієнтуватися у часі, виділеному на виконання проекту. Оскільки на виконання проекту використовується не тільки урочний час, а й позаурочний, тому важливо правильно визначити терміни на кожний етап. Для успішного виконання проекту велике значення має рівень виявлення особистої відповідальності окремими його учасниками. Практика використання проектів показує, що чим вищий рівень особистої відповідальності учасників, тим вища якість кінцевого підсумкового продукту. За самоорганізації роботи в групі найбільш відповідальні завдання доручаються тим учням, які мають найбільш розвинене почуття відповідальності.

Одним із кінцевих етапів роботи над проектом є оцінювання результатів проектування. Оцінювання – це імітація професійної експертизи. Спочатку проект захищається в групі, потім доопрацьовується й захищається остаточно.

Під час захисту проектів (це може бути ліцейна виставка, ярмарок-продаж, випуск стінних газет, виготовлення буклетів, електронних презентацій тощо) учні навчаються переконувати своїх одногрупників у цінності своєї роботи, демонструють свою компетентність у спеціальних питаннях, які стосуються проекту, старанність, добросовісність, аргументацію запропонованого рішення, рівень творчості, оригінального підходу, а також інформаційну компетентність.

Реалізація методу творчих проектів дає змогу учням усвідомити роль знань і навичок в житті та навчанні. Знання – вже не мета, вони стають засобом у справжній освіті, допомагають формувати свої розумові стратегії, дають можливість кожному самостійно долучатися до здобутків культури.

Розділ ІІІ. Суть компетентностей

3.1 Формування ключових компетентностей учнів через уроки технології

Для реалізації компетентнісного підходу у предметі технології, способи діяльності доцільно представляти у формі компетентностей. Тлумачний словник сучасної української мови за редакцією В.Т. Бусела розглядає компетентність «як певну суму знань у особи, яка дозволяє їй судити про що-небудь, висловлювати переконливу, авторитетну думку. Компетентний – це той, хто знає, обізнаний у певній галузі; який має право за своїми знаннями або повноваженнями робити або вирішувати що-небудь, судити про що-небудь». Компетентнісний підхід спрямований на формування ключових і предметних компетентностей. **(Додаток 1)**

Формування компетентностей учнів зумовлене реалізацією не тільки відповідного оновленого змісту освіти, але й адекватних методів та технологій навчання.

Для формування життєвих компетентностей учнів практикую традиційні та інноваційні технології організації навчальної діяльності. **(Додаток 2).**

Свою діяльність спрямовую на формування технічно, технологічно освіченої особистості, підготовленої до життя і активної трудової діяльності в умовах сучасного високотехнологічного, інформаційного суспільства, формування життєво необхідних знань, умінь і навичок ведення домашнього господарства і сімейної економіки, основних компонентів інформаційної культури учнів, забезпечення умов їх професійного самовизначення, вироблення в них навичок, творчої діяльності, виховання культури праці, здійснення допрофесійної і професійної підготовки, як викладач технологій формую компетентності учнів засобами свого предмета. **(Додаток 3)**

На своїх уроках використовую інтерактивні форми та методи навчання: самостійна й практична робота, робота в парах, робота в малих групах тощо. Участь у диспутах, дискусіях надає учням можливість вільно висловлювати власні думки, обговорювати їх з іншими учнями групи, розвиває комунікативні навички, критичне та логічне мислення, уяву, увагу, пам'ять. Інтерактивні форми організації навчально-трудоного процесу («Мозковий штурм», «Мікрофон», «Перестрілка», «Навчаючи - учись», «Коло ідей», «Спіймай

помилку», «Дизайн – аналіз» тощо) допомагають задіяти всіх учнів, формують навички роботи в команді, виховують толерантність, гнучкість, уміння швидко адаптуватися, впевненість у собі, надають учням можливість презентувати свої здібності та знання. Таким чином, в учнів формується соціальна, комунікативна компетентності. **(Додаток 4).**

Ініціативність і підприємливість. Зазначена ключова компетентність формується під час вивчення навчального модуля «Основи підприємницької діяльності».

Під час проектно-технологічної діяльності вказана компетентність формується за умов творчого мислення та генерування ідей і подальшого втілення цих ідей у проєкті; під час колективного обговорення завдання чи проблеми, яку будуть розв'язувати, а також здатності аналізувати помилки або можливі ризики у прийнятті рішень, і відповідно ризикувати для досягнення запланованого результату.

3.2 Метод проєктів як інструмент формування життєвих компетентностей

Проектно-технологічна компетентність – це здатність учня застосовувати техніко-технологічні знання, уміння, навички, способи мислення та особистий досвід у процесі роботи над проєктом.

Ця компетентність виявляється у здатності учня визначати завдання проєкту, планувати і здійснювати дослідну, пошукову, технологічну діяльність, які обумовлені темою і завданнями проєкту.

Тема і завдання проєкту визначаються на основі очікувань навчально-пізнавальної діяльності учнів у співпраці з усіма учасниками проєкту.

Одним з ефективних інструментів формування життєвих компетентностей є проектна діяльність. Я звернулась до цього методу, тому що він дає можливість в стінах навчального закладу формувати життєві компетентності, творчу особистість, пробуджує і розвиває в учневі талант, дає можливість учням осмислено застосовувати свої знання, реалізує їх соціальні потреби, формує мотивацію до навчання.

Суть проектної технології – включення учнів у процес творчої діяльності (від ідеї до її практичної реалізації), повний та органічний зв'язок навчання з життям та інтересами особистості, практична діяльність учнів. Навчаю роботі над творчими проектами учнів поступово. Спочатку це короткочасні проекти, виконання яких вкладається в межі одного уроку. Поступово проекти ускладнюються, стають тривалішими. Такі проекти містять у собі проблему, яка потребує вирішення, та формулюють одне чи кілька завдань, які будуть розв'язуватися на протязі певного часу відповідно до етапів проектування.

Висновки

Таким чином, використання методу проектів сприяє розвитку соціально активного, освіченого громадянина України, формує життєві компетентності учнів за допомогою рефлексії їхніх дій, оскільки саме вони допомагають учням

проявити вміння і здібності у дорослому житті при спробі почати власну справу, орієнтуватися в сучасному суспільстві, приймати правильні рішення в нестандартних ситуаціях, аналізувати й контролювати власну діяльність, розв'язувати проблеми, працювати в команді, брати участь як у малому бізнесі, так і в суспільних проектах.

Проектна діяльність дозволяє комбінувати і поєднувати формальні знання з практичним досвідом. Вона в своїй основі розрахована на гнучку організацію процесу навчання учнів. Впровадження в навчальну діяльність компетентнісного підходу через використання методу проектів дозволило підвищити якість виконання творчих проектів.

Наведена модель навчання охоплює формування та розвиток всіх ключових компетентностей учня, комплекс яких є центральним в системі компетентнісного підходу.

Спрямування сучасної освіти на профільне навчання робить знання і застосування методу проектів надзвичайно, актуальним, адже метод проектів максимально наближує до реальних потреб життя, сприяє формуванню необхідних компетентностей та професійному самовизначенню учнів.

Викладач повинен не лише добре знати свій навчальний предмет, а й бути компетентним в інших галузях науки, бачити точки їх зіткнення, добре знати своїх учнів, їхні можливості, інтереси, бажання. Особливу роль відіграють креативні здібності викладача, його творчий потенціал, досвід творчої діяльності.

Метод проектів завжди зорієнтований на самостійну діяльність учнів, яка реалізується як в індивідуальній, так і в парній, груповій діяльності, що завжди передбачає розв'язання проблеми: з одного боку — використання сукупності різноманітних методів, засобів навчання, а з іншого — необхідність інтегрування знань, умінь використовувати знання з різних галузей науки, техніки тощо.

Останнім часом метод проектів переживає друге народження як ефективне доповнення до інших педагогічних технологій, що сприяють

формуванню особистості — суб'єкта діяльності і соціальних стосунків. Використання методу дає змогу реалізувати особистіснодіяльнісний і особистісно орієнтований підходи в освіті учнів. Це забезпечує позитивну мотивацію і диференціацію в навчанні, активізує творчу діяльність учнів під час виконання проекту.

Цінність технологічного проектування полягає в тому, що саме ця діяльність привчає дітей до творчої, систематичної і самостійної роботи, виховує у них працелюбність, прагнення до створення нового або вдосконалювати вже існуюче, дає змогу побачити практичне застосування набутих знань, мотивує до вибору професії. Задача педагога – забезпечити найбільшу ефективність кожного уроку. Щоб навчати творчості, учитель повинен сам творчо підходити до підбору форм і методів навчання, здійснювати постійний пошук нових шляхів у технологічній методиці навчання, запроваджувати ігрову діяльність, інтерактивну техніку, проблемне навчання. Творчим кредо викладача повинні стати слова В. Сухомлинського: «Будьте самі шукачами, дослідниками. Не буде вогника у вас – вам ніколи не запалити його в інших».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антоненко, В.М. Сучасні інформаційні системи і технології. Навчальний посібник / В.М. Антоненко, Ю.В. Ратушна. – К. : КСУМГІ. – 2005. – 131 с.

2. Бербец В.В. Контроль навчальних досягнень учнів у процесі проектно-технологічної діяльності // Трудова підготовка у закладах освіти. - 2013. - № 2. - С. 21-25.
3. Бербец В.В., Дубова Н.В., Коберник О.М. та ін. Методика організації проектно-технологічної діяльності учнів на уроках обслуговуючих видів праці. Навч. метод. посібник / За заг. ред. О.М.Коберника. -К.: Науковий світ, 2003. - 92 с.
4. Боринець Н. І. Трудове навчання. Банк ідей для творчих проектів / Н. І. Боринець: методичний посібник. – К.: Шкільний світ, 2011. – 128 с.
5. Буркова Л. Технології в освіті // Рідна школа. – 2001. - № 2. - С. 18 - 20.
6. Веремійчук І. М. Майструй і твори / І. М. Веремійчук. – К. :Либідь, 1998. – 72 с.
7. Волощук І. С. Концептуальні засади розвитку творчих здібностей школярів / І. С. Волощук // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. – № 3.
8. Гуревич Р. Чи потрібен комп'ютер на уроках трудового навчання // Трудова підготовка в закладах освіти. / Р. Гуревич – 2001. – № 2.
9. Журнал "Трудова підготовка у закладах освіти" № 1, 4 , 2001; №1, 2002; 2002-2011 рр.
10. Кава Л. Г. Розвиток творчих здібностей на уроках трудового навчання. / Л. Г. Кава, Жидачівська гімназія, 2013. – 35с.
11. Коберник О.М. Технології: 10 кл.: підручник / О.М. Коберник, А.І. Терещук, О.Г. Гервас –К.: Літера ЛТД, 2010. – 160 с.
12. Коберник О.М. Технології: 11 кл.: підручник для загальноосвіт. навч. закл.: / О.М. Коберник, А.І. Терещук, О.Г. Гервас –К.: Літера ЛТД, 2011. – 160 с.
13. Коберник О.М. Проективна педагогіка і національна школа / О. Коберник // Шлях освіти. – 2000. – №1. – С. 7-9.
14. Коберник О. М. Проектно-технологічні системи трудового навчання // Трудова підготовка в закладах освіти./ О. М. Коберник – 2003.–№ 4.

- 15.Коберник О. М. Методика організації проектно-технологічної діяльності учнів на уроках трудового навчання. / О. М. Коберник, С. М. Ящук – Умань, 2001. – 80 с.
- 16.Коберник О.М. Проектування навчально-виховного процесу в школі. – К.: Хрещатик, 1996. - 153 с.
- 17.Мироненко, Н.В., Чистякова, Л.О. Основи проектування та моделювання: навч. посіб. / Кіровоград: ЦОП «Авангард», 2016. – 169 с.
- 18.Неймерик В. С. Метод проектів на уроках трудового навчання (обслуговуюча праця) : метод. посіб. – Студянка, 2009–2010. – 50 с.
- 19.Палагейченко Л. М. Методи проектів. Історія розвитку / Трудове навчання в школі. – №9, 2012.
- 20.Сидоренко В. К. Нові орієнтири реформування трудового навчання в загальноосвітній школі / В.К. Сидоренко // Трудова підготовка в закладах освіти. – 2003. – № 1.
- 21.Сидоренко В. К. Проектна методика як основа реалізації особистісно-орієнтованого навчання школі / В.К. Сидоренко // Молодь і ринок. – 2004. – № 1.
- 22.Симоненко В.Д. Сборник творческих проектов учащихся. – М.: Издательский центр «Вентана-Граф», 2005.- 272 с.
- 23.Чечель И. Метод проектов. Попытка избавить учителя от обязанностей всезнающего оракула //Директор. - 2002. - № 3. - С. 11.



Характерні ознаки компетентнісного навчання в порівнянні з некомпетентнісним

Некомпетентнісне навчання	Компетентнісне навчання
Наука – основа змісту освіти – розглядається як сукупність фактів, понять, законів і теорій	Наука – основа змісту освіти – розглядається як загальнолюдський досвід розв’язання проблем
Вивчення «основ наук» є головною і самодостатньою метою навчального процесу	Вивчення «основ наук» є засобом розвитку готовності розв’язувати життєві проблеми з використанням принципів наукового мислення
Викладач ставить питання «Що?» і «Чому?» і відповідає на них разом з учнями	Викладач ставить питання «Навіщо?» і «Як?» і відповідає на них разом з учнями
Методи і форми навчання залежать від змісту навчання	Методи і форми навчання використовуються як самостійні шляхи досягнення певних педагогічних цілей. Наприклад, групові форми роботи спрямовані на формування умінь співпраці
Застосування знань і умінь обмежується навчальними ситуаціями	Застосування знань і умінь відбувається в життєвих (або наближених до життєвих) ситуаціях
Основний результат навчання: знання, уміння, навички, цінності	Основний результат навчання – осмислений досвід діяльності

Життєвий досвід учнів формується стихійно, за межами навчального предмета	Життєвий контекст і формування життєвого досвіду вводиться в межі навчального процесу як його значущі елементи
Нагромаджується і осмислюється досвід розв'язання навчальних завдань	Нагромаджується і осмислюється досвід розв'язання життєвих завдань
Оцінюється нагромаджений багаж дидактичних одиниць	Оцінюється здатність застосовувати нагромаджений багаж дидактичних одиниць у різних ситуаціях
Ліцей уводить людину від розв'язання складних життєвих проблем у галузь,наближену до «чистої науки»	Ліцей готує людину до розв'язання життєвих проблем. Ліцей вчить учнів покладатися на свою пам'ять, самостійність

Формування ключових компетентностей учнів через уроки технології

Група компетентностей	Завдання трудового навчання	Реалізація їх через уроки трудового навчання
1. Соціальна: - вміння безконфліктно працювати; - вміння приймати рішення; - вміння робити вибір; - вміння брати відповідальність	Створення умов для професійного самовизначення, обґрунтованого вибору професії з урахуванням власних здібностей, уподобань та інтересів; виховання активної життєвої позиції	Забезпечення співробітництва, здійснення роботи в команді, усвідомлення власного внеску в роботу, адекватної оцінки і самооцінки, вміння використовувати власний досвід.
2. Проектно-технологічна - здатність учнів застосовувати знання, уміння та особистий досвід у предметно-перетворювальній діяльності.	Формування цілісного уявлення про розвиток матеріального виробництва, роль техніки, проектування і технологій у розвитку суспільства; ознайомлення учнів із виробничим середовищем, традиційними, сучасними і перспективними технологіями; набуття учнями досвіду провадження технологічної діяльності; розвиток технологічних умінь і навичок учнів.	Зацікавленість учнів, цільова спрямованість на опанування різних технологій, прагнення до самовдосконалення, потреба в саморозвитку технологічних знань та вмінь; уміння добирати та використовувати інструменти та матеріали, навички обробки матеріалів та виготовлення виробів, уміння розробляти та компонувати проектну документацію.
2. Продуктивної творчої діяльності - дотримання загально навчальних умінь і навичок; - розв'язання навчальних завдань і життєвих проблем	Ознайомлення та залучення учнів до різних видів діяльності, формування необхідних для цього знань і вмінь, навчання учнів способів поведінки з різноманітними засобами праці; формування навичок раціонального ведення господарства, відповідальності за результати праці; потреба ініціативно включитися в систему нових економічних відносин, в підприємницьку діяльність	Забезпечення власної активності учня. Стимулювання пізнавальної, творчої активності учня через вибір виробів на виставку. Заохочення учнів до прояву ініціативи у виконанні програмових засобів (моделювання). Проведення нестандартних уроків. Занесення обдарованих учнів до інформаційного банку «обдарованих». Проведення індивідуальних творчих робіт за технологічними картами та схемами.

4. Комунікативна: - способи взаємодії з людьми; - навички роботи в групі; - володіння різними соціальними ролями в колективі	Виховання активної життєвої позиції; формування комплексу особистісних якостей, потрібних людині як суб'єкту сучасного виробництва і культурного розвитку суспільства	Формування власної точки зору. Вміння презентувати свій продукт, здійснювати захист творчих робіт та рефератів. Проведення уроків, диспутів, конкурсів, ігор. Забезпечення можливості вільного спілкування на уроці під час обговорення навчальної задачі.
5. Полікультурна і соціокультурна: - засвоєння культурних і духовних цінностей	Формування в учнів культури праці, культури побуту, комплексу особистісних якостей, потрібних людині, як суб'єкту культурного розвитку суспільства.	Розробка проектів народознавчого спрямування. Розширення кругозору. Повага до чужої праці. Додержання партнерських стосунків
6. Інформаційна: - вміння добувати, аналізувати, відбирати необхідну інформацію, її перетворювати і передавати.	Ознайомлення учнів з місцем і роллю інформаційно-комунікативних технологій в сучасному виробництві і повсякденному житті; залучення учнів до різних видів діяльності; формування в учнів технічного світогляду, закріплення на практиці знань про технологічну діяльність.	Використання різних джерел інформації: довідників, енциклопедій, креслень, інструктивних карток тощо. Вміння користуватися новими Інформаційними технологіями. Аналіз, критичне ставлення до інформації, її самостійне опрацювання, її розуміння, усвідомлення, залучення власного досвіду.
7. Саморозвитку й самоосвіти: - потреба і готовність навчатися як у професійній діяльності, так і у особистісному й суспільному житті	Виховання готовності до безперервної професійної освіти.	Узагальнення власних знань, організація самоосвітньої діяльності, постійне удосконалення, збагачення власного досвіду. Надання учням популярної літератури з предмета і навчання її практичному застосуванню. Визначення перспективи діяльності; використання творчих завдань, використання яких ґрунтується на самоосвіті.

Додаток 4



